

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ครั้งนี้มีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

ในการศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานีนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต และด้านชีวิตความเป็นอยู่
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ตามองค์ประกอบคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต และด้านชีวิตความเป็นอยู่ ตามตัวแปรอายุ สถานภาพสมรส ลักษณะงาน(แผนกงาน) ลักษณะการจ้างงาน และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีอายุต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
2. แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
3. แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีลักษณะงานต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
4. แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีลักษณะการจ้างงานต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
5. แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้จำนวน 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิตและด้านชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และแบ่งเครื่องมือออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคล คำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามด้านเศรษฐกิจ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด จำนวน 13 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.81

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านสุขภาพกาย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.88

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านสุขภาพจิต ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.97

ตอนที่ 5 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านอาหารและโภชนาการ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.82

ส่วนที่ 2 ด้านที่อยู่อาศัย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.82

ส่วนที่ 3 ด้านเครื่องนุ่งห่ม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 3 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.83

ส่วนที่ 4 ด้านความสัมพันธในครอบครัว ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.89

ส่วนที่ 5 ด้านการใช้เวลาว่างและการพักผ่อน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และคำถามปลายเปิด จำนวน 9 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ได้อบรมผู้ช่วยวิจัยและเก็บข้อมูลแรงงานหญิง โดยการสัมภาษณ์เป็นรายกลุ่มและรายบุคคล โดยนำหนังสือประสานขอความร่วมมือจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานีถึงโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล และเก็บแบบสอบถามได้ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง และการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และลักษณะของแรงงานหญิง ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะงาน ลักษณะการจ้างงาน และประสิทธิภาพการทำงาน และคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลจังหวัดปัตตานี โดยวิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิง ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยวิธีการทดสอบค่าเอฟ (F-test) สำหรับตัวแปรที่แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะงาน ลักษณะการจ้างงาน และประสิทธิภาพการทำงาน สำหรับการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ทดสอบโดยวิธีของเชฟเฟ่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงใน โรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ในด้านต่างๆเป็นดังนี้
 - 1.1 ด้านเศรษฐกิจต่ำ
 - 1.2 ด้านสุขภาพกายค่อนข้างดี
 - 1.3 ด้านสุขภาพจิตปกติ
 - 1.4 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ค่อนข้างดี

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี มีดังนี้

2.1 แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ในกลุ่มอายุ 25-35 ปี และมากกว่า 35 ปี มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตดีกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแรงงานหญิงในกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ดีกว่ากลุ่มอายุมากกว่า 35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและด้านสุขภาพกายไม่แตกต่างกัน

2.2 แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีสถานภาพโสด มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตดีกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนสถานภาพสมรสต่างกันมีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพกายและด้านชีวิตความเป็นอยู่ไม่แตกต่างกัน

2.3 แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีลักษณะงานอยู่ในแผนกรับวัตถุดิบ มีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจดีกว่าแรงงานหญิงที่อยู่ในแผนกบรรจุกล่องบรรจุภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนลักษณะงานที่ต่างกันมีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและด้านชีวิตความเป็นอยู่ไม่แตกต่างกัน

2.4 แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีลักษณะการจ้างงานเป็นรายเดือน รายวัน รายชั่วโมง และรายกิโลกรัม มีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และด้านชีวิตความเป็นอยู่ไม่แตกต่างกัน

2.5 แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี, 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และด้านชีวิตความเป็นอยู่ไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี มีดังนี้

1.1 คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจของแรงงานหญิงอยู่ในระดับต่ำ มีสาเหตุจากแรงงานหญิงมีรายได้หลักจากค่าจ้างรายวัน กล่าวคือ มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 3,717.22 บาท เมื่อเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของคณงานในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี ซึ่งเท่ากับ 3,955.10 บาท (อิชาโกะ นากามูระและคณะ, 2544 : 29) และเทียบกับรายได้เฉลี่ยของประชาชนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเท่ากับ 5,054 บาท (สำนักงานสถิติจังหวัดปัตตานี, 2543 : 5) จึงพบว่าแรงงานหญิงดังกล่าวมีรายได้ต่ำกว่า นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละ 46 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีหนี้สินจากรายได้ไม่พอใช้ การซื้อสร้างและซ่อมแซมบ้าน การผ่อนรถจักรยานยนต์ เป็นต้น ส่วนการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยหรือที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ เช่น เล่นการพนัน ซื้อเครื่องดื่มชูกำลังอยู่ในระดับต่ำมาก เมื่อพิจารณาด้านรายจ่ายพบว่าแรงงานหญิงมีรายจ่ายน้อยกว่ารายได้ กล่าวคือ มีรายจ่ายเฉลี่ยเดือนละ 3,264.31 บาท ซึ่งอาจมีสาเหตุจากแรงงานหญิงเป็นแรงงานในพื้นที่ เป็นคนท้องถิ่นและอยู่ไม่ไกลจากโรงงาน อาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง เมื่อเกิดเจ็บป่วยก็มีระบบประกันสังคมของโรงงานรองรับจึงช่วยให้รายจ่ายน้อยกว่ารายได้เล็กน้อย

1.2 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายของแรงงานหญิงอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีสาเหตุจากแรงงานหญิงส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลยังไม่มาก และอายุน้อย กล่าวคือ มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปีและอายุเฉลี่ย 28 ปี ซึ่งนับเป็นช่วงวัยที่มีกำลังวังชากระฉับกระเฉงว่องไว สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีความกระตือรือร้น และตามหลักเกณฑ์การรับสมัครคณงาน โรงงานได้กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้สมัคร ก็ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรง มีอายุ 18 ปีและไม่เกิน 35 ปี ประกอบกับการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม ปี 2533 (สำนักงานประกันสังคม, 2545) ทำให้แรงงานหญิงมีสวัสดิการด้านสุขภาพ โดยการทำประกันสังคม หรือการประกันสุขภาพ จึงได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี อย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี และเมื่อเจ็บป่วยได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล

1.3 คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตของแรงงานหญิงอยู่ในเกณฑ์ปกติ ทั้งนี้เพราะว่าแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี เป็นแรงงานในพื้นที่ที่มาจากชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงตัวจังหวัดหรือเขตชานเมือง ทำงานแบบเข้าไปเย็นกลับ ทำงานเสร็จแล้วได้กลับบ้านอยู่กับครอบครัว และแรงงานหญิงที่เข้ามาทำงานในโรงงานจะมีการรวมกลุ่มกันตามหมู่บ้าน ซึ่งการรวมกลุ่มนี้ทำให้แรงงานหญิงรู้สึกสนุกสนานและปลอดภัยในการทำงานและการเดินทางไปกลับด้วย (สว่าง เลิศฤทธิ, 2535 : 62) รวมถึงแรงงานหญิงส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างรายวัน ค่าตอบแทนที่ได้รับเป็นค่าแรงรายวันตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งเป็นอัตราเดียวกัน ทำให้ไม่เกิดการเปรียบเทียบและแข่งขันกันในกลุ่ม รวมถึงไม่เกิดความรู้สึกเรงริ้วหรือบ่บั่น นอกจากนี้อาจจะเนื่องมาจาก แรงงานหญิง

มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกายดี และสิ่งเหล่านี้จึงส่งผลให้สุขภาพจิตของแรงงานหญิงส่วนใหญ่อยู่ในระดับเกณฑ์ปกติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจตุพร ขยันควร (2540 : 86) ที่ศึกษา เรื่อง ความเครียดของพนักงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่าพนักงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับที่ปกติ เช่นเดียวกับการศึกษาของรุจิเรข สุ่นปาน (2541:บทคัดย่อ) เรื่องภาวะสุขภาพจิตของพนักงานปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่าพนักงานส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตในเกณฑ์ปกติ

แม้แรงงานหญิงจะมีสุขภาพจิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่ามาก แรงงานหญิงจึงมีสุขภาพจิตแตกต่างกันมาก และเมื่อผู้วิจัยศึกษาในรายละเอียดพบว่าแรงงานหญิงร้อยละ 7.69 มีความเครียดสูงในระดับที่ควรได้รับการรักษา ในขณะที่เดียวกันก็มีแรงงานหญิงที่มีสุขภาพจิตต่ำกว่าปกติมาก ร้อยละ 10.77 ซึ่งแสดงว่ามีแรงงานหญิงที่ตอบคำถามไม่ตรงตามความเป็นจริงหรืออาจเป็นคนที่ขาดแรงจูงใจในการดำเนินชีวิต มีความเฉื่อยชา ชีวิตประจำวันซ้ำซาก จำเจน่าเบื่อ ปราศจากความตื่นเต้น

1.4 คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ (อาหารและโภชนาการ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการใช้เวลาว่างและการพักผ่อน) ของแรงงานหญิงอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าแรงงานหญิงส่วนใหญ่เป็นแรงงานในพื้นที่ เป็นคนท้องถิ่นอยู่ไม่ไกลจากโรงงานทำงานแบบเข้าไปเย็นกลับ ทำงานเสร็จแล้วมีเวลากลับไปประกอบอาหารเองได้และมีบ้านเป็นของตนเอง ลักษณะบ้านเป็นแบบบ้านเดี่ยวลักษณะของบ้านทำด้วยวัสดุที่เหมาะสมและคงทนถาวรภายในบ้านสะอาดมีส้วมที่ถูสุขลักษณะและปลอดภัยจากมลภาวะ นอกจากนั้นแรงงานหญิงเป็นมุสลิม ซึ่งสตรีมุสลิมต้องแต่งกายปกปิดร่างกายให้มีลักษณะออกนอกบ้านตามหลักการอิสลาม โดยการสวมใส่เสื้อผ้าที่ปกปิดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย จึงมักนิยมใส่เสื้อแขนยาว กะโปรงยาวและคลุมผม (อิซาโกะ นากามูระและคณะ, 2544: 52) และมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่งญาติพี่น้องมักจะตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้กัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอยู่เสมอ เมื่อเกิดปัญหาต่างๆขึ้นในครอบครัว ญาติจะเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะบิดามารดา ปู่ย่าตายาย (สนธิ สมัครการ, 2519: 183) และการเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมของแรงงานหญิงได้รับความยินยอมจากสมาชิกในครอบครัว เพราะช่วยให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มขึ้น (อิซาโกะ นากามูระและคณะ, 2544 : 88) สัมพันธภาพและการช่วยเหลือดูแลของบุคคลในครอบครัวจึงเป็นไปด้วยดี

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลจังหวัดปัตตานี ตามตัวแปรดังนี้

2.1 อายุ

2.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า แรงงานหญิงในกลุ่มอายุ 25-35 ปี และกลุ่มมากกว่า 35 ปี มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตดีกว่ากลุ่มต่ำกว่า 25 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากสาเหตุที่แรงงานหญิงกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี เริ่มเข้ามาทำงานในขณะที่อายุน้อย ยังไม่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสมและความมั่นคงทางอารมณ์ อยู่ในช่วงที่ต้องการการปรับตัวทั้งด้านอาชีพการงานและครอบครัว ต้องเริ่มต้นงานที่มั่นคงทำและเริ่มต้นสำหรับการมีชีวิตครอบครัว ต้องระวังต่อสังคมรอบตัว ทำให้มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตต่ำกว่ากลุ่มอายุ 25-35 ปี และกลุ่มอายุมากกว่า 35 ปี ซึ่งมีภาวะความเป็นผู้ใหญ่ มีความมั่นคงด้านอาชีพการงานและครอบครัวมากกว่า ซึ่งผลวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จตุพร ขันควร (2540 : 74) ได้ศึกษาเรื่องความเครียดของพนักงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่าพนักงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอายุต่างกันมีความเครียดแตกต่างกันและสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริอนันต์ จูฑะเดมิย์ (2523 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความเครียดของอาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่าอาจารย์พยาบาลที่มีอายุแตกต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน

แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ จันทร์จิรา ภูทองเกษ (2537 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมพบว่าพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเครียดไม่แตกต่างกัน และการศึกษาของรุ่งฤดี ศิริรักษ์ (2535 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความเครียดของหัวหน้าของผู้ป่วยในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปในภาคใต้ของประเทศพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของหัวหน้าหอผู้ป่วย

2.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ดีกว่ากลุ่มอายุมากกว่า 35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไปมักเป็นผู้ที่สมรสแล้ว และแยกตัวออกมาจากพ่อแม่ เพื่อสร้างครอบครัวของตนเองจึงอยู่ในช่วงของการสร้างฐานะและความมั่นคงให้ครอบครัวทำให้มีภาระหน้าที่ทั้งในบ้านและนอกบ้าน ในขณะที่กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี ส่วนใหญ่ยังเป็นโสดและอาศัยอยู่กับพ่อแม่ ทำให้รับภาระหน้าที่ต่าง ๆ ในครอบครัวไม่มากนัก จึงส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ดีกว่ากลุ่ม 35 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัดชัย สนั่นเสียง (2529 : 101) เรื่องการรับรู้คุณภาพชีวิตขั้นต่ำของครูในจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา พบว่า กลุ่มครูที่มีอายุมากต้องการองค์ประกอบที่บ่งถึงคุณภาพชีวิตทางด้านอายุ แรกสมรส จำนวนบุตร รายได้ ราคาย่านและการศึกษามากกว่ากลุ่มครูอายุน้อย

2.2 สถานภาพสมรส

จากผลการวิจัยพบว่า แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีสถานภาพโสดมีคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพจิตดีกว่ากลุ่มที่มีสถานภาพสมรส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสาเหตุมาจากแรงงานหญิงที่มีสถานภาพสมรสมีภาระของการมีครอบครัวที่ต้องกลับไปปฏิบัติภาระกิจที่บ้านในการดูแลครอบครัว ซึ่งได้แก่ การดูแลคู่สมรสและบุตร รวมถึงการออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความเครียด ในขณะที่แรงงานหญิงที่มีสถานภาพโสดมีภาระหน้าที่ในส่วนนี้น้อยกว่า ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของสงศรี จัยสินและคณะ (2527 อ้างถึงในจตุพร ขยันควร, 2540 : 91) ที่สำรวจภาวะสุขภาพจิตของประชาชนจังหวัดชลบุรี พบว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความเครียดแตกต่างกัน และการศึกษาของจิระพร อุดมกิจ (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานของบุคลากรคอมพิวเตอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าบุคลากรคอมพิวเตอร์ที่มีสถานภาพโสด มีความเครียดที่มีสาเหตุจากปัจจัยในการทำงานแตกต่างจากบุคลากรคอมพิวเตอร์ที่มีสถานภาพสมรส แต่ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของประพิมพ์พรรณ สุวรรณภู (2533 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความเครียดของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี พบว่าพยาบาลที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความเครียด ไม่แตกต่างกัน และการศึกษาของพรทิพย์ วิโรจน์แสงอรุณ (2528:บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย พบว่าพยาบาลที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความเครียดไม่แตกต่างกัน

2.3 ลักษณะงาน

จากผลการวิจัยพบว่า แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีลักษณะงานอยู่ในแผนกรับวัตถุดิบ มีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจดีกว่าแรงงานหญิงอยู่ในแผนกบรรจุกล่องบรรจุภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สืบเนื่องมาจากแผนกรับวัตถุดิบ เป็นแผนกแรกของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล ที่จะเริ่มรับวัตถุดิบเพื่อใช้ในการดำเนินการแปรรูปอาหารทะเลจึงทำให้งานเสร็จก่อนแผนกอื่นๆ และในขณะที่เดียวกันวัตถุดิบที่จะนำเข้ามาป้อนโรงงานได้มาจากเรือประมง ซึ่งไม่สามารถกำหนดเวลาส่งวัตถุดิบที่แน่นอนได้ จึงต้องรอวัตถุดิบเป็นช่วงๆ ทำให้แรงงานหญิงในแผนกนี้ได้พักผ่อนและมีการทำงานล่วงเวลา และได้ค่าตอบแทนล่วงเวลามากกว่าแผนกอื่น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจดีกว่าแรงงานหญิงที่อยู่ในแผนกบรรจุกล่องบรรจุภัณฑ์ สอดคล้องกับการศึกษาของชิตชัย ไชยรัตน์ (2536 :

บทคัดย่อ) เรื่องคุณภาพชีวิตของประชาชนในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านนาหน้า บ้านโพนธาตุ และบ้านห้วยสูง อำเภอป่าท่า จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชากรในชนบทยังมีรายได้มากเพียงใด คุณภาพชีวิตของเขาก็ยิ่งมากขึ้นเพียงนั้น

2.4 ลักษณะการจ้างงาน

จากผลการวิจัยพบว่า แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีลักษณะการจ้างงานเป็นรายเดือน รายวัน รายกิโลกรัม และรายชั่วโมง มีคุณภาพชีวิตด้าน เศรษฐกิจ ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต และด้านชีวิตความเป็นอยู่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากแรงงานหญิงส่วนใหญ่มีลักษณะการจ้างงานแบบลูกจ้างรายวัน และการที่โรงงานส่วนใหญ่ นิยมจ้างลูกจ้างรายวันเป็นจำนวนมากนั้น เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอาหารทะเลต้องอาศัย ฤดูกาลในการจับสัตว์น้ำ และในบางฤดูกาล เช่น ฤดูมรสุมก็ไม่สามารถหาวัตถุดิบมาป้อนโรงงาน ได้ ดังนั้นผู้ประกอบการโรงงานส่วนใหญ่จึงนิยมจ้างงานในลักษณะลูกจ้างรายวัน เพื่อลดต้นทุน ในการผลิต และจะจ้างแรงงานประเภทรายเดือนเฉพาะส่วนที่เป็นตำแหน่งหัวหน้างานแต่ละงาน เท่านั้น จึงทำให้มองไม่เห็นความแตกต่างของคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน

2.5 ประสพการณ์การทำงาน

จากผลการวิจัยพบว่า แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัด ปัตตานี ที่มีประสพการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี, 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีคุณภาพชีวิตด้าน เศรษฐกิจ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและด้านชีวิตความเป็นอยู่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ลักษณะการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลเป็นงานที่ไม่ได้ใช้ความรู้ความชำนาญพิเศษ และแรงงานหญิงส่วนใหญ่มีประสพการณ์การทำงานในโรงงานในระยะเวลายาวนานนับ คือในช่วง ต่ำกว่า 5 ปี ดังนั้นแรงงานหญิงจึงมีประสพการณ์การทำงานใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซิดซีย์ สนั่นเสียง (2529 : 102) เรื่องการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีประสพการณ์สอนต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขั้นต่ำด้านอายุแรกสมรส การศึกษา ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม สุขภาพอนามัยและปริมาณอาหารไม่แตกต่างกัน

แต่ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของสฤษดี สิงหวรวงูร (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานระหว่างพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) กับพนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของพนักงานธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ด้านระยะเวลาในการ ปฏิบัติงานต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคะแนนคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

คุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ลักษณะ ดังนี้คือ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี มีคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ ฉะนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงควร สนับสนุนส่งเสริมให้แรงงานหญิงเหล่านั้นพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจให้ดีขึ้น โดยการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ตามความถนัดของแต่ละบุคคล เพื่อให้แรงงานหญิงสามารถประกอบเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ เช่น การปักจักรเพื่อผลิตผ้าคลุมหม การนำวัตถุดิบในชุมชนมาแปรรูป หรือการส่งเสริมให้มีการรับงานมาทำที่บ้าน เช่น การแกะกึ่งหอยปูปลา การรับผ้าจากโรงงานมาเย็บหรือปักที่บ้าน เป็นต้น

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าแรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ที่มีสุขภาพกายอยู่ในระดับค่อนข้างดี หน่วยงานสาธารณสุขควรสนับสนุนส่งเสริมให้แรงงานหญิงเหล่านั้นมีการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคต่างๆ ด้วยการส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรม จัดกิจกรรมการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน โรคต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ

1.3 จากการที่แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปกติ และแรงงานหญิงในกลุ่มอายุ 25-35 ปี มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตดีกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และแรงงานหญิงที่มีสถานภาพโสด มีคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตดีกว่ากลุ่มสถานภาพสมรสนั้น แต่ในขณะที่เดียวกันยังคงมีแรงงานหญิงบางส่วนมีความเครียดสูงในระดับที่ควรได้รับการรักษา และมีแรงงานหญิงที่มีสุขภาพจิตต่ำกว่าปกติมาก ซึ่งแสดงว่าแรงงานหญิงบางส่วนกำลังมีปัญหาทางอารมณ์ ที่เกิดจากปัญหาความขัดแย้ง หรือกำลังตกอยู่ในสภาวะตึงเครียด หรือเผชิญวิกฤตการณ์ในชีวิตอย่างรุนแรง เช่น ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ หรือปัญหาการสูญเสียหรือแยกจากบุคคลอื่นเป็นที่รัก เป็นต้น ซึ่งความเครียดระดับนี้ถือว่ามี ความรุนแรงสูงมากหากไม่ได้ดำเนินการแก้ไขอย่างเหมาะสม และถูกวิธีอาจนำไปสู่ความเจ็บป่วยทางจิตที่รุนแรงได้ และส่งผลเสียต่อกตนเอง บุคคลใกล้ชิดและองค์กรต่อไปได้ ฉะนั้น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล และโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล ควรเพิ่มการให้การดูแลรักษา ด้านสุขภาพจิตแก่แรงงานหญิง โดยจัดให้มีนักจิตวิทยาให้คำปรึกษาและรักษา ด้านสุขภาพจิต และจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตผู้ใช้แรงงานสำหรับแรงงานหญิงด้วย

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า แรงงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล จังหวัดปัตตานี ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี มีคุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ดีกว่ากลุ่มมากกว่า 35 ปีนั้น คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจฉะนั้น โรงงานอุตสาหกรรม ควรมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิง เพื่อส่งเสริมและจูงใจให้แรงงานหญิงมีการออมทรัพย์เพื่อเป็นหลักประกันในอนาคต และสามารถกู้ยืมเงิน โดยมีอัตราดอกเบี้ยที่เป็นธรรม มาใช้ในการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพหรือปัญหาหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมเงินนอกระบบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มวิธีการเก็บข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม สังเกตพฤติกรรมการทำงานและชีวิตความเป็นอยู่มาประกอบ เพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูลที่แท้จริงมากขึ้น

2.2 การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาคุณภาพชีวิตของแรงงานหญิงในเชิงวัดวิสัย ดังนั้นครั้งต่อไป ถ้าวัดเชิงจิตวิสัยจะทำให้การศึกษาครอบคลุมและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาคุณภาพชีวิตโดยการศึกษาเจาะลึกในแต่ละด้าน เช่น ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพอนามัยและด้านชีวิตความเป็นอยู่

2.4 การสร้างเครื่องมือวิจัยควรสร้างให้ละเอียด ชัดเจน ครบถ้วน และสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดให้ได้มากกว่านี้

2.5 การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตควรวิเคราะห์ด้วยหน่วยของครอบครัวและศึกษาในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเล ที่มีแรงงานหญิงต่ำกว่า 30 คนด้วย